

KONTZERTUAK HM TXOKOAN Udako kontzertua

2011ko uztailaren 16an - 20,00tan - ARDITURRIN

LUDI SCAENICI

Kristo aurreko 364. urtean Erromak izurrite latza jasan zuen. Orduko erromatarrek Jainkoen hase-
rrea baretzeko asmoz Ludi Scaenici
deitutakoak sortu zituzten. Haietan
Ludiones-ek (antzezle dantzari etrus-
koak) *tibiae* doinuak dantzatzen
zituzten etruskoen eran.

Ludi Scaenici taldea Cristina
Majnero eta Roberto Stanco-k sortu
zuten *Erromatar Zibilizazioaren*
Museoko zuzendaria den Anna-Maria
Liberati doktorearekin makina bat
urtetan zehar erromatarren musika
eta dantzaren inguruan egindako
ikerketen ondoren. Gaur egun taldea
bost musikarik eta bi dantzarik osa-
tzen dute. Emanaldiak dirauen artean
dozenaka soinu-tresna agertzen eta
jotzen dira musika eta dantza lotzen
dituzten pasarteak soinu-tresna
ezberdinen soloekin tartekatuz.
Soinu-tresna nagusiak haien erabil-
pena eta jotzeko teknika ezagutzen
laguntzen duten azalpen laburrekin
eta haiei buruzko gertakizun bitxiak
kontatuz jantzen dira. Pasarte batzuk
latinez dira, testu originaletatik hala
hartutakoak.

Musika, soinu-tresnak, dantza

Erromatar garaiko musika azter-
tzeko balio duen materiala ugaria da,
musikari berari baino soinu-tresnei



lotuagoa badago ere. Hala, egia da
garai hartako musika zatirik ez dela
existitzen, baina zorionez zenbait
soinu-tresnak gure garairaino irautea
lortu dute haize, hari eta perkusio
soinu-tresnak, organo hidrauliko eta
airezkoak azaltzen dituzten margola-
nekin batera.

Material guzti horrek eta teoria itu-
nen eta idazle latinoek egindako des-

kribapenen azterketak soinu-tresna
sorta zabala berreraikitzea ahalbidetu
digu haien hotsa eta formazio ohiko-
enak entzuteko aukera emanez.

Horieta soinu-tresna batzuek
gaur egun bizirik diraute, aldaketarik
gabe, Mediterraneoan, Afrikan
eta Ekialde Ertainean, gaur egun,
orduan bezala, kulturen artean gerta-
tzen den trukearen lekuko.

HERRI MUSIKAREN 10. JARDUNALDIAK

Irungo *Oiasso Erromatar Museoa*, *Oiartzungo Herri Musikaren Txokoa* musika museoa eta
Herri Musika Zaleak kultur elkarteak 2011ko uztailaren 15 eta 16an ospatuko diren Herri Musikaren
10. Jardunaldiak antolatzeko elkartu dira.

Aurten aukeratutako gaia berezia da. Irunen eta Oiartzunen dauden erromatar aztarnek, Irungo
Kaia, Oiartzungo Arditurri meategia, besteak beste, garai hartako musika, soinu-tresnak eta ohitu-
rak aztertzea proposatzea interesgarria dela pentsarazi die.

2010ean Irungo *Oiasso Erromatar Museoa* "Feriae Oiassonis" izeneko Jardunaldiak antolatu
zituen eta tartean erromatarren musika entzuteko aukera izan zen. Hori izan zen elkarrekin garai
hartako musika aztertzekeo Jardunaldi hauek antolatzeko ideia piztu zuena.

Erromatarrek ekarri zuten musika, hemen aurkitu zutena, haien musikak hemengoarengan izan
zezakeen eragina, soinu-tresnak,... Guzti hori jorratzeko eta aurkezteko antolatu dituzte Herri
Musikaren 10. Jardunaldi hauek.

OIASSOKO BASKOIAK

Garai hartako inguru honetako balizko hotsak



Ez dugu informazio edo dokumentazio asko erromatarrak inguru honetan ibili ziren garai hartan hemen erabiliko ziren soinu-tresnei buruz eta are gutxiago zer nolako musika egingo zen jakiteko.

Gure herri musikan erabiltzen diren soinu-tresnen artean badira garai haietan eta lehenagotik ere gure artean erabiliko zirela suposatzen moduko batzuk. Gaur egungoak bezalakoak edo antzekoak zirela pentsatzeko aztarna eta froga ugari daude.

Hala, aerofonoen artean hor dauzkagu hezurrezko edo kanaberazko flautak, ondoren zurezkoak eta metalezkoak izan direnak. Hauek mota ezberdinetakoak daude: zuzenak, zeharkakoak, Pan flauten familiakoak, pistoi flautak,... Gure artean hauetako lekuko

zaharrena Isturitzeko kobazuloetan topatutako hezurrezko flauta da (Aurignac Aldia: +-20.000 urte). Burruna edo furrunfarra, ziria eta firringila motakoak ere erabiliko zirela pentsa daiteke, baita mihi bakuneko korneta, turuta eta albokak, edo mihi bikoitzeko tutubia, sunpripñua, txanbela eta dultzainak ere. Gaur egungo tronpeta eta korneten arbasoa den adarra eta hura bezalatsu jotzen direnak.

Menbrafonoen artean panderoa, danbor ezberdinak, tupinutsia-zanbonba, eltzagorra eta turutat garai hartan ere izango ziren.

Idiofono motako txalapartaren hamaika aldaera daude Euskal Herrian bertan: idaurrak, ote-jotzea, kirikoketa, toberak,... Modu ezberdinetan

eragindako kilikalaska, kalaka, matraka, karraka,...

Beste hots garrantzitsua ahotsa izan da: oihuak, irrintziak eta kantua.

Halako osagaiak erabiliz hots eta musika emanaldia osatuko dugu, inguru honetan garai batean entzun zitekeen balizko hots eta soinu giroa azaldu nahian. Erritmo jokoez gaineko bestelako doinuak herri erreperatorioko gure iritziz estilo zaharrekoak izango dira eta gehienak artzain inguru eta girokoak.

TALDEKO MUSIKARIAK

Aitor Beltran
Aitor Gabilondo
Ander Barrenetxea
Juan Mari Beltran

Udako kontzertua HM Txokoan

AFARIA KONTZERTU ONDOREN

Oraingo honetan afaria Arditurri meategian izango da. Bertan musikariek egon, jan, kantatu, jo eta dantzatzeko aukera izango da. Izena emateko komeni da lehen bait lehen deitzea, lekua mugatua baita.

Prezioa: 18 euro.



TIRIKITRAUKI
MUSIKA DENDA
esku-soinuak
ZERO SETTE
Lasarte-Oria
Tel/Fax 943 372 617
www.tirikitrauki.com

kontzertu honen laguntzaileak:

AUZOKALTE

ERGOIENGO AUZO
ELKARTEA

ERROMATARREN ETA BASKOI HAIEN MUSIKAREN INGURUAN

2011-07-15, ostirala

10:00'etan, Hitzaldiak

Lekua: Oiasso Erromatar Museoa

-Daniel Garcia: *Posible uso de instrumentación musical en el norte peninsular en época de romanización*

-Ludi Scaenici: *Spettacolo e Ricerca Sulla Musica e la Danza Nell'antica Roma*

-Juan Mari Beltran: *Garai hartako inguru honetako balizko hotsak*

14:00'etan, Bazkaria Oiasso Erromatar Museoa

16:00'etan, Mahai inguru-Tailerra

Lekua: Oiasso Erromatar Museoa

-Erromatarren eta Baskoi haien musikaren inguruan

2011-07-16, larunbata

11:00'etan, Tailerra

Lekua: Herri Musikaren Txokoa

-Ludi Scaenici. *Erromatarren musika eta soinu-tresnak*

14:00'etan, Bazkaria Kapeo jatetxean

20:00'etan, HM udako kontzertua

Lekua: Arditurri meategia

-Oiassoko Baskoiak

-Erromako Ludi Scaenici

22:00'etan, Afari herrikoia

Lekua: Arditurri meategia

-Afarria kontzertuko musikariek